

A pénzügyi információk szerepe az európai bankszabályozásban – A FINREP múltja, jelene és jövője*

Kissné Ladányi Éva

Az európai bankok már tíz éve szolgáltatnak pénzügyi információkat felügyeleti hatóságai számára az Európai Bankhatóság által kidolgozott egységes FINREP jelentési rendszer keretében. A szakmai cikk áttekinti a pénzügyi információk és különösen az IFRS-ek alkalmazásának szerepét az európai bankszabályozás egységesítésében, valamint a banki pénzügyi információkat összehasonlítható módon bemutató FINREP jelentési rendszer sajátosságait, a pénzügyi adatok statisztikai felhasználásának lehetőségeit és korlátait.

1. Bevezetés

A pénzügyi információk, a szabályozott számviteli alapokon nyugvó pénzügyi beszámoló a vállalkozások vonatkozásában a tulajdon és a vezetés szétválásával kapott egyre jelentősebb szerepet. A tulajdonosi kontrol és a befektetési döntéshozatal a nyilvános társaságok esetében alapvetően a pénzügyi információkra alapozható, ezért szükségessé vált standardizálásuk: kezdetben nemzeti szinten, majd, a globalizáció nyomán, egyre inkább nemzetközi szinten is. Az Európai Unióban a nyilvános, tőzsdén forgalmazott értékpapírokat kibocsátó társaságok számára az EU által befogadott Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok, az IFRS-ek alkalmazása a konszolidált pénzügyi jelentésekben 2005-től kötelezővé vált, ezáltal a nemzeti szintű számviteli előírások alkalmazása egyre inkább háttérbe szorult. Magyarországon is mind több vállalkozás tér át a magyar számviteli szabályok helyett az IFRS-ek alkalmazására, mely folyamatnak jelentős további lökést adott a számviteli törvény 2015. évi módosítása¹, ami a konszolidált beszámoláson túl az egyedi beszámolók esetében is lehetővé, a bankok esetében pedig 2018-tól²

* A jelen kiadványban megjelenő írások a szerzők nézeteit tartalmazzák, ami nem feltétlenül egyezik a Magyar Nemzeti Bank hivatalos álláspontjával.

Kissné Ladányi Éva: Magyar Nemzeti Bank, statisztikus munkatárs. E-mail: kissne1960eva@gmail.com

Köszönöm Seregdi Lászlónak és Pintér Csillának, hogy észrevételeikkel segítették e szakmai cikk megírását.

¹ International Financial Reporting Standards. Current consolidated version: 10/04/2008.

<http://data.europa.eu/eli/reg/2002/1606/oj>

2015. évi CLXXVIII. törvény a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok egyedi beszámolási célokra történő hazai alkalmazásának bevezetéséhez kapcsolódó, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról.

² A hazai bankok teljeskörűen három év alatt, 2017–2019 között álltak át az IFRS-ek egyedi szinten történő alkalmazására.

kötelezővé tette a magyar számviteli szabályok (HAS) helyett az IFRS-ek alkalmazását. Ez a törvénymódosítás biztosította, hogy az IFRS-ek alkalmazása ne többletteherként nehezedjen a konszolidált beszámoló készítésére is kötelezett nyilvános társaságokra, hanem a magyar számviteli sztenderdek helyett választhassák az IFRS-ek alkalmazását egyedi és konszolidált szinten egyaránt.

Az IFRS-ek rendszerének megismerése és alkalmazása, különösen az áttérés/első alkalmazás átmeneti időszakában, komoly kihívást jelent az alkalmazók számára. Az áttérő magyar bankok számára ez egybeesett a pénzügyi instrumentumokra vonatkozó új standard, az IFRS 9 bevezetésével, aminek hatásait felügyeleti szemszögből *Háda (2019)* elemezte. Az IFRS-ek alkalmazásának előnye, hogy olyan elvi alapokon nyugvó, folyamatosan fejlődő sztenderdek alapján születhetnek meg a pénzügyi információk, melyek kidolgozása és folyamatos karbantartása mögött egy elismert, magas szakmai színvonalú nemzetközi szervezet³ áll, mely számos kiadvánnyal, útmutatással, rendezvényekkel segíti a pénzügyi beszámolók készítőit és felhasználóit. Az IFRS-ek kidolgozása során az elsődleges felhasználók, a tulajdonosok/befektetők igényeit veszik figyelembe, ami nem jelenti azt, hogy ne lenne fontos szerepe az IFRS-ek szerinti pénzügyi információknak a további felhasználók, hitelezők, hatóságok, statisztikusok számára. Témánk szempontjából ezek közül különösen fontos *a pénzügyi információk bankfelügyeleti célú felhasználása, a felügyeleti hatóságok adatigénye*. A pénzügyi intézmények kiemelkedő gazdasági jelentősége és sajátos kockázatai robusztus prudenciális szabályrendszert igényelnek. Az ezen szabályoknak való megfelelést a felügyeleti hatóságok részben a pénzügyi információkon és a rájuk épülő további, rendszeres adatszolgáltatáson keresztül ellenőrzik.

2. A pénzügyi információk szerepe a bankszabályozásban

Az európai bankszabályozás a bázeli ajánlások figyelembevételével már 1989-től kezdődően az egységes követelményrendszer felállítását célozta meg a bankok kockázatvállalásával arányos tőkeellátottságára, majd később a likviditási kockázatok kezelésére vonatkozóan. Az egységesülő szabályrendszer Európai Unió belüli alkalmazásához egyre bővülő tartalommal egységes jelentési kötelezettségek is párosultak. A prudenciális szabályoknak való megfelelés ellenőrzésére hivatott, 2008-tól bevezetésre ajánlott COREP (common reporting framework) jelentési rendszert a tagországok implementálták, ami csak minimális harmonizációt jelentett. 2014-ig a jelentési kötelezettség gyakoriságában, részletezettségében még igen nagy eltérések voltak, amikortól is a CRR⁴ alapján egy valóban egységes, minden EU-székhelyű bank által alkalmazandó jelentési rendszer lépett életbe.

³ IASB: <https://www.ifrs.org/>

⁴ CRR: Az Európai Parlament és a Tanács 575/2013/EU rendelete (2013. június 26.) a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R0575>

A CRR hatálybalépésével megvalósuló maximális szabályozási harmonizáció talaján 2014 szeptemberétől a COREP mellett bevezetésre került a pénzügyi információkat tartalmazó, egységes FINREP-jelentés is, melynek célját a CRR 3. része 99. cikkely (4) bekezdése az alábbiak szerint fogalmazta meg:

„(4) A (2) bekezdésben és a (3) bekezdés első albekezdésében említett pénzügyi információkról olyan mértékben kell adatot szolgáltatni, amennyiben az szükséges ahhoz, hogy az a 1093/2010/EU rendelettel összhangban átfogó képet adjon egy intézmény tevékenységének kockázati profiljáról, illetve képet lehessen alkotni az intézmények által előidézett, a pénzügyi szektorra vagy a reálgazdaságra gyakorolt rendszerszintű kockázatokról.”⁵

Ez azt jelenti, hogy a felügyeleti adatszolgáltatásban megjelenő pénzügyi információknak az IFRS-ektől eltérően egy speciális felhasználói körnek, a felügyeleti hatóságoknak az igényeit kell kielégíteniük, ami magyarázza azt, hogy egy FINREP-jelentést is készítő hitelintézet IFRS-beszámolója nem azonos a FINREP-jelentéssel, lényeges tartalmi és formai különbségek léteznek (*Turner – Sedlacek 2015*). A jelentés céljában megfogalmazott, rendszerszintű kockázatok megjelenítésének igénye jelzi, hogy egy-egy vállalkozás pénzügyi jelentésével ellentétben a FINREP-jelentésnek alkalmasnak kell lennie az aggregálásra, és az összehasonlíthatóság is kiemelt követelményként lép elő.

Az összehasonlíthatóság követelménye nemcsak a felügyeletnek szóló jelentéseknél került előtérbe. Az európai bankszabályozás harmadik pillére, a nyilvánosságra hozatali követelmények esetében is egyre inkább érvényesül az egységes tartalommal és formában történő megjelenítés követelménye, valamint a felügyeleti adatszolgáltatással való összhang biztosítása.

A felügyeleti adatszolgáltatás tartalmi és formai egységesítése érdekében az Európai Bankhatóság (EBH) felhatalmazást kapott végrehajtás-technikai standardok kidolgozására, melyek bizottsági rendeletként 2014-től kötelezően alkalmazandók minden uniós hitelintézet által, jelentős mértékben csökkentve a Nemzetközi Számviteli Standardok azon hiányosságát, hogy a minden vállalkozás számára kidolgozott IFRS-ek nem írják elő kötelező részletezettséget, sémákat, hanem azt – a vállalkozás jellegéhez igazítva, a lényegesség elvét figyelembe véve – a beszámoló készítője határozhatja meg. Ez azt jelenti, hogy még az egy ágazatban működő vállalkozások IFRS-alapú kimutatásai, az azon alapuló pénzügyi mutatói is csak igen korlátozottan hasonlíthatóak össze, a számvitel-politikai eltéréseken túl a részletezettségben mutatkozó különbségek is akadályt jelentenek. Míg a magyar számviteli előírások a számviteli törvényt kiegészítve a pénzügyi ágazatokban a sajátosságokat figyelembe vevő számviteli kormányrendeletekben egységes

⁵ Uo. 3. rész. 99. cikk (4) bek. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A32013R0575#d1e8455-1-1>

mérlegstruktúráját és az összehasonlítást lehetővé tevő számviteli előírásokat vezettek be, az IFRS-ek nem szektorspecifikusak. Az EBH által a CRR-ben kapott felhatalmazás alapján végrehajtás-technikai standard tervezetként kidolgozott és jogszabályként alkalmazandó pénzügyi jelentéscsomag, azaz a FINREP⁶ ezt a hiányosságot pótolja a hitelintézetek esetében. Jelen írásomban azt kívánom bemutatni, hogy milyen nagy jelentősége van az egységes FINREP-taxonómia bevezetésének, milyen előnyei és korlátai vannak a FINREP-ben egységesített banki adatok használatának.

Ahogy azt a bevezetésben már említettem, a hitelintézetek tevékenységének és kockázatainak sajátosságaira épülő FINREP-jelentés a szabályozói megfelelést elsődlegesen mérő COREP-jelentés kiegészítésére szolgál, ezért a konszolidációs kör, melyre a pénzügyi adatok vonatkoznak, nem azonos az IFRS-ekben meghatározott konszolidációs körrel. A konszolidált és egyedi szinten is teljesítendő tőkeemfelelési szabályok esetében a csoportba tartozó intézményeket, a COREP-jelentés konszolidációs körét a CRD⁷ elveiből kiindulva az illetékes felügyeleti hatóság határozza meg. A számviteli és a prudenciális konszolidáció eltérő részletszabályai miatt számos eltérés lehet az érintett intézményi körben, konszolidációs módszerben. A gyakorlatban jelentős eltérést ez a pénzügyi konglomerátumok esetén okoz, ahol az IFRS-ek alapján konszolidálandó csoportban biztosítótársaság is van. A biztosítási tevékenység sajátos kockázatai miatt a kockázattal arányos minimális tőkeigény esetükben eltér a hitelintézetekétől, ezért rájuk más tőkeemfelelési szabályrendszer vonatkozik. A CRR-ben szabályozott tőkekövetelmények a konglomerátum esetében szűkebb intézményi körre vonatkoznak, mellyel összhangban a konszolidált FINREP-jelentés is a szűkebb csoport pénzügyi adatait fedi le.

Az európai szinten egységes FINREP jelentési kötelezettséget a CRR jelenleg csak konszolidált szinten teszi kötelezővé azon IFRS-eket alkalmazó hitelintézeti csoportokra, melyek székhelye az EU valamely tagországában található. A legnagyobb európai bankcsoportok jellemzően több országban tevékenykednek, így konszolidált pénzügyi adataik és a rajtuk alapuló mutatóik is a teljes tevékenységüket és azok kockázatait összevontan tükrözik, az egyes országok pénzügyi piacainak elkülönítése nélkül. Ez a jellemző alkalmassá teszi a jelentést arra, hogy a legnagyobb bankcsoportok pénzügyi adatainak elemzéséből következtetéseket lehessen levonni az európai bankrendszer stabilitására vonatkozóan, amit az EBH rendszeres kiadványaiban, elsősorban a negyedéves gyakoriságú Risk Dashboard⁸-ban publikál.

⁶ A Bizottság (EU) 2021/451 végrehajtási rendelete (2020. december 17.) az 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az intézmények felügyeleti adatszolgáltatása tekintetében történő alkalmazására vonatkozó végrehajtás-technikai standardok megállapításáról és a 680/2014/EU végrehajtási rendelet hatályon kívül helyezéséről (EGT-vonatkozású szöveg): http://publications.europa.eu/resource/ellar/b/006a26b-8883-11eb-ac4c-01aa75ed71a1.0012.03/DOC_1

⁷ CRD: Az Európai Parlament és a Tanács 2013/36/EU irányelve (2013. június 26.) a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32013L0036>

⁸ <https://www.eba.europa.eu/risk-and-data-analysis/risk-analysis/risk-monitoring/risk-dashboard>

A statisztikai jellegű publikációkat az teszi lehetővé, hogy az EBH az uniós tagországok felügyeleti hatóságain keresztül negyedéves gyakorisággal gyűjti a COREP- és FINREP-jelentéseket, 2021-től kezdődően már nemcsak a nagybankokra vonatkozóan, hanem az EU területén működő közel 5 000 hitelintézettől és hitelintézeti csoporttól. Az Európai Bankhatóság rendszeres statisztikai kiadványai azonban továbbra is csak a nagybankokra fókuszálnak, és az egyes tagországok pénzügyi mutatói is a legmagasabb konszolidációs szintet tükrözik. Magyarország esetében elsődlegesen jelenleg azt a két bankcsoportot tartalmazza, melyek csoportszintű felügyeletét is az MNB látja el (OTP és MBH), valamint a bizalmassági kritérium (legalább 3 hitelintézeti csoport) teljesítése érdekében kiegészítve egy további, a legmagasabb konszolidációs szinten az EKB által felügyelt uniós székhelyű bankcsoport magyarországi szinten konszolidált adataival. Így ezek az országokra is lebontott átlagos kockázati mutatók a több országban is aktív bankcsoportok súlyától függően nem tisztán az adott ország pénzügyi piacának stabilitását, teljesítményét tükrözik.

Az EBH adatgyűjtése a pénzügyi információk vonatkozásában egyelőre nem terjed ki a nem konszolidált szintű, ún. solo FINREP-adatokra. Az Európai Központi Bank (EKB) mint felügyeleti hatóság rendeletben⁹ írja elő a solo FINREP-jelentéstételi kötelezettséget, ami azonban csak az euroövezeti, illetve az egységes felügyeleti rendszerben (single supervisory mechanism, SSM), az EKB által felügyelt bankokra vonatkozik. Az EKB rendelete az adatszolgáltatásban is érvényesítendő arányossági elvvel összhangban az intézmények mérete és komplexitása alapján nem egységesen, hanem négy – teljes, egyszerűsített, továbbegyszerűsített és csak adatpontokat tartalmazó – szinten, eltérő részletezettséggel írja elő a solo FINREP-jelentési kötelezettséget. Ez a felügyeleti nézőpontból indokolt, a bankokat terhelő költségek arányosságára törekvő gyakorlat az összes hitelintézet teljes részletezettségű, aggregált pénzügyi adatainak előállítását nem teszi lehetővé, ezért az EKB az euroövezeti bankok összesített pénzügyi adatait külön publikálja a jelentősnek minősített és a kevésbé jelentősnek minősített intézményekre. Az előbbieket a teljes FINREP-csomagot küldik be az EKB-nak negyedéves rendszerességgel, míg az utóbbiak jóval kisebb részletezettségű pénzügyi információkat szolgáltatnak.

A FINREP-adatok szélesebb körű felhasználhatóságát az nehezíti, hogy az IFRS-jelentésekkel ellentétben egy-egy bank FINREP-jelentése nem publikus, a felügyeleti célra gyűjtött egyedi banki adatok bizalmasan kezelendők. Ezért csak a legalább 3 hitelintézet adatát tartalmazó aggregátumok jelenhetnek meg a statisztikai kiadványokban.

Az EKB rendelete, mely a FINREP egyedi szinten történő alkalmazását írja elő – tekintettel arra, hogy Magyarország nem tagja az euroövezetnek, és önként

⁹ Az Európai Központi Bank (EU) 2021/943 rendelete (2021. május 14.) a pénzügyi információkra vonatkozó felügyeleti adatszolgáltatásról szóló (EU) 2015/534 rendelet módosításáról (EKB/2021/24): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32021R0943&qid=1720019796207>

sem csatlakozott az SSM-hez – nem vonatkozik az MNB által felügyelt bankokra. Az MNB mint felügyeleti hatóság saját rendeleteiben szabályozza a hazai bankok adatszolgáltatását. 2018-tól az MNB a FINREP konszolidált szintű alkalmazása mellett egyedi szinten a pénzügyi információkat a statisztikai igényekkel integrált szemléletben gyűjti, ami azt jelenti, hogy a konszolidált szintű FINREP-adatmodell nemzeti hatáskörben kibővítésre került a rezidens és nem rezidens állományok elkülönítésével, valamint még számos olyan részletezéssel, amely a hazai piacon releváns, de az egységes FINREP-adatmodell – melyet az euroövezet alkalmaz – nem tartalmaz. Az EBH arra törekszik, hogy a csoporthoz nem tartozó európai bankok, valamint a csoporttagok nem konszolidált pénzügyi adatait is gyűjthesse elemzési és a bankszabályozási hatásvizsgálatai céljából. Ennek megvalósításához az egyelőre hiányzó törvényi felhatalmazáson kívül az egységes solo FINREP-adatmodell kialakítására is szükség van, ami nagy valószínűséggel az EKB többszintű, de tartalmában a konszolidált FINREP-pel megegyező adatmodell bázisán fog megtörténni, hogy az ne jelentsen többletterhet az SSM-rendszerben felügyelt bankok számára. Középtávon várhatóan az MNB-nek is alkalmazkodnia kell ahhoz a módszerhez, ahogy az EKB a solo szintű pénzügyi információkat gyűjti az általa felügyelt bankoktól.

Mindezek után ismerkedjünk meg kicsit közelebbről a FINREP-pel, melyet az Európai Bankhatóság végrehajtási technikai standardként dolgozott ki, és melynek alkalmazását 2014 óta az Európai Bizottság korábban már hivatkozott rendelete írja elő.

3. A FINREP-jelentési rendszer további jellemzői és statisztikai felhasználhatósága

Konszolidált szintű pénzügyi információkat nemcsak az IFRS-eket alkalmazó, hanem a nemzeti számviteli szabályokat alkalmazó hitelintézetek is szolgáltatnak a rendelet szerinti formában és rendszerességgel abban az esetben, ha az illetékes felügyeleti hatóság a CRR 430. cikkének (9) bekezdésével összhangban kiterjesztette rájuk is a kötelezettséget, azaz külön FINREP-szabvány létezik a nemzeti számviteli szabályokra is. Értelemszerűen a hazai bankok kizárólag a rendelet 11. cikkében előírt, annak III. mellékletében szereplő FINREP-táblákat alkalmazzák, melyek kitöltését a rendelet V. melléklete szabályozza.

Fontos sajátosság, hogy a FINREP egy IFRS-jelentéssel ellentétben szinte kizárólag számszaki információkat tartalmaz, szöveges jelentés a FINREP-táblákhoz nem kapcsolódik. Jelenleg az IFRS-ek szerinti FINREP-táblacsomag 36 fő táblából áll, és több fő tábla tagolódik számozott altáblákra, melyek a pénzügyi adatokat különböző részletezettségben, dimenziókban mutatják be. Ezen dimenzionalitás egyike a kitettségek földrajzi megbontása, amely az F 20. jelű táblákban jelenik meg.

Ez a megbontás ad lehetőséget arra, hogy a nemzetközileg aktív uniós székhelyű hitelintézetek legmagasabb európai konszolidációs szintű pénzügyi adatainak jelentős része tagországi szinten is aggregálható, vizsgálható legyen. Ugyanakkor a statisztikai célú felhasználást korlátozza, hogy ezen táblákat csak azok a bankcsoportok jelentik, melyek külföldi kitétségei meghaladják a teljes kitétségük 10 százalékát, így teljeskörűségről nem beszélhetünk. A FINREP-adatmodellben szereplő potenciális adatpontok – a rendelet táblázataiban szereplő cellák – száma ma már közelíti a 10 ezret, minthogy a felügyeleti információs igények a bevezetés óta folyamatosan növekedtek. Az adatpontok konzisztens rendszert alkotnak. Az adatmodell részét képezik a formai és a tartalmi összefüggésekre rámutató validációs szabályok, melyek befogadáskori automatikus ellenőrzése biztosítja a felhasználók számára a megfelelő adatminőséget.

A FINREP-adatok többsége immár 10 éve, 2014 óta negyedéves rendszerességgel az illetékes felügyeleti és szabályozó hatóságok rendelkezésére áll. Ezen időszak alatt az adatmodell kisebb-nagyobb változásai az EBH honlapján az egyes FINREP-verziószámok segítségével nyomon követhetők. A legnagyobb változást az adatmodellben a bevezetés óta eltelt 10 év alatt a pénzügyi instrumentumokra vonatkozó IFRS 9 szabvány jelentette, melyet 2018-tól alkalmaznak az európai bankok. Az új standard bevezetésének hazai tapasztalatairól bővebben *Gulyás – Somogyi (2019)*; *Gulyás – Rátky (2023)*; *Kocsis – Seregdi (2021)* írt. Az új számviteli standard jelentős változást hozott a pénzügyi instrumentumok besorolásában és értékelésében, valamint az értékvesztés-képzés rendszerében, mely a FINREP 2.2.1. verziójától kezdődően jelenik meg az adatmodellben. Ugyancsak érdemes megemlíteni, hogy a nemteljesítő kitétségek/hitelek, valamint az átstrukturálás uniós szinten egységes fogalmát először a FINREP kitöltési útmutatója definiálta az egységes adatszolgáltatás érdekében, majd ezek a fogalmak később, a CRR 2019-től hatályos módosításával¹⁰ kerültek be az első szintű szabályozásba.

A standardizált jelentési formátum – jelenleg az XBRL-standard¹¹ – és az egységes adatmodellben definiált tartalom lehetővé teszi, hogy a jelentés címzettjei, a felügyeleti hatóságok e gazdag adattartalomra a különböző kockázatokat tükröző mutatószámokat definiáljanak és számítsanak, valamint idősoros és keresztmetszeti statisztikákat készítsenek és publikáljanak, ld. bővebben: *Tarpataki és szerzőtársai (2022)*. Ilyen főbb, FINREP-adatokra építhető kockázati mutatók például a jövedelmezőségi ráták (ROE, ROA), a kockázati költségek alakulása, a nemteljesítő kitétségek, valamint a nemteljesítő hitelek aránya, az átstrukturálási arányok, a nemteljesítő, vagy átstrukturált kitétségek értékvesztéssel és biztosítékokkal való

¹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2019. április 17-i (EU) 2019/630 Rendelete az 575/2013/EU rendeletnek a nemteljesítő kitétségekre vonatkozó minimális veszteségfedezet tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32019R0630>

¹¹ XBRL (eXtensible Business Reporting Language): egy ingyenesen elérhető és globális keretrendszer az üzleti információk cseréjéhez.

fedezettsége, az IFRS 9 bevezetését követően pedig az értékvesztési szakaszokra elszámolt értékvesztések és az egyes szakaszokba sorolt kitétségek aránya, hogy csak a legfontosabbakat említsük.

A jelentési formátum egységesítésének igénye nemcsak a bankok esetében, de a vállalkozások pénzügyi jelentésének közzétételénél is felmerült. Az Európai Értékpapírpiaci Hatóság (European Securities and Markets Authority, ESMA) által kidolgozott új elektronikus formátum (European Single Electronic Format – ESEF) egyik fontos célja, hogy a hitelezők számára megkönnyítse a vállalati IFRS-beszámolóok feldolgozását és a rájuk épülő mutatószámok elemzését (Tarpataki et al. 2022).

Az MNB az európai intézmények (az EBH és az EKB) gyakorlatát követve a tagországok sorában elsőként kezdte meg 2018-ban a COREP- és FINREP-jelentések főbb adatainak átfogó tematikájú, statisztikai szemléletű feldolgozását és publikálását, melyet azóta is időről időre bővít. A legfrissebb negyedéves publikáció interaktív formában is megtalálható az MNB honlapján: https://sta.mnb.hu/Reports/powerbi/STA/HitelintPrudencialis_HU?rs:embed=true

4. Következtetések

A pénzügyi jelentéstételi kötelezettség bankrendszeri sajátosságokat figyelembe vevő standardizálása Európában a FINREP 2014. évi bevezetésével valósult meg. Az elmúlt 10 év tapasztalata nemcsak azt mutatta meg, hogy milyen jelentős lépés volt ez a bankok felügyelési módszertanában, hanem azt is, hogy az összehasonlítható pénzügyi adatok elemzési és statisztikai célú felhasználásnak is tág lehetőségei vannak. Egyelőre ezeket a lehetőségeket leginkább csak a közvetlen hozzáféréssel rendelkező felügyeleti hatóságok tudják kiaknázni. A FINREP szélesebb körű megismertetése mellett a következő időszak kihívása lesz annak kidolgozása, hogy hogyan lehet az elsődlegesen felügyelési célú adatállományt a bizalmassági korlátok figyelembevételével mélyebb szinten megosztani a másodlagos felhasználókkal.

Felhasznált irodalom

Gulyás Éva – Rátky Márton Miklós (2023): *Valósan értékelt lakossági hitelek: Az IFRS-ek követése, vagy félreértelmezése?* Hitelintézeti Szemle, 22(1): 78–104. <https://doi.org/10.25201/HSZ.22.1.78>

Gulyás Éva – Somogyi Cintia (2019): *Az IFRS 9 bevezetésének tapasztalatai a bankszektorban.* Gazdaság és Pénzügy, 6(3): 255–283. <http://doi.org/10.33926/GP.2019.3.3>

Háda Attila (2019): *Bankfelügyelők az IFRS9-átállás nyomában.* Hitelintézeti Szemle, 18(4): 77–111. <https://doi.org/10.25201/HSZ.18.4.77111>

Kocsis Beáta – Seregdi László (2021): *A tőkeáttételi ráta bevezetésének várható hatásai hazai és EU-szinten*. *Hitelintézési Szemle*, 20(2): 5–32. <https://doi.org/10.25201/HSZ.20.2.532>

Tarpataki Eleonóra – Filyó Janka – László Norbert (2022): *Magyar vállalkozások áttérése az IFRS-alapú beszámolóra a hitelbírálatok során használt mutatószámok tükrében*. *Hitelintézési Szemle*, 21(1): 95–112. <http://doi.org/10.25201/HSZ.21.1.95>

Turner, J. – Sedlacek, G. (2015): *European Reporting Framework – a possible solution to reporting challenges for banks*. https://www.bis.org/ifc/events/ifc_isi_2015/010_turner_paper.pdf